

SAMOBORSKI LIST

Godina XXXI.

U SAMOBORU, 1. OZUJKA 1944.

BROJ 3.

Dr. Ante Starčević

Povodom dana smrti dičnog nam Otca domovine donosimo ovaj članak iz njegova života i borbe:

28. ožujka 1867. predali su pravnički zagrebačke akademije Starčeviću svoju adresu, pa je on odgovorio krasnim govorom, u kome se je osvrnuo na sramotno izdajstvo udruženih protivnika hrvatske slobode i rekao među ostalim:

„Oni su preslabi za Hrvate očrtnuti i izdati, oni su sami sebe izključili između Hrvata, stoga, ja se ne bojim za budućnost naroda hrvatskoga. Ona stoji u rukama Hrvata i providnosti; a iz tih ruku ne može nego samo dobro izati.“

8. lipnja 1867. obavljeno je u Budim krunisanje Franje Josipa I. za kralja ugarskoga i hrvatskoga, kojom je prilikom izdata zavjernica, koja je vredila za sve zemlje ugarske krune i tako je nastao u monarhiji dualizam. Za banskog namjestnika imenovan je unionista Levin Rauch.

Unionisti su dobili nadimak „Madžaroni“, a austrofilska se stranka proglašila „Narodnom“. „Madžaroni“ su se držali načela, da Hrvatskoj nema spasa osim u zajednici s Ugarskom, a narodna je stranka vodila politiku po željama Beča.

Proti madžaronima i narodnjacima Starčević je osnovao treću stranku, koju je nazvao „Strankom prava“.

U borbi između narodnjaka, koje se je zvalo i „Pozorašima“, i madžarona, držao se je Starčević po strani. U srpnju 1867. odlučili su Starčević i drugovi izdavati list „Hrvat“, na što je „Pozor“ 20. srpnja donio viest, da madžaroni namjeravaju izdavati list i da zili jezici govore, da će mu Starčević biti urednikom.

Starčević je na to u humorističkom listu „Zvečan“ počeo priobčavati svoja „Pisma madžarolaca“ i objelodanio je razpravu „Bi li k Slavstvu ili ka Hrvatstvu“, iz koje je odlomke svojevremeno donosio „Hrvatski Narod“ prije zabrane izlaska.

Rauch, da onemoći Starčeviću kandidiranje na izborima, donio je izborni red, jedinstven u poviesti, po kojem doktori filozofije nisu mogli imati pasivno izborno pravo, ako nisu istodobno i posjednici, pa kako Starčević nije imao nikakova posjeda, nije mogao kandidirati. Rauch je na izborima dobio većinu.

Kako Starčević i drugovi nisu dobili dozvole za izdavanje lista, pa ni polumjesečnika, to je na 20. studenoga 1868. izlašad prvi broj svežčića „Hrvata“ na 48 stranica, u kom je dragocjeni materijal, koji su većinom napisali Starčević i Kvaternik.

U Grazu je osnovano pravaško akademsko društvo „Hrvatska Danica“ i od toga časa u politici se je čestiti

dio akademike mlađeži kroz decenije zagrijavao samo za Starčevićeve ideje. Kako vidimo Starčevićeve su ideje sve više prodirale, hrvatska se je svjest sve više jačala i širila.

Borba između Raucha i narodnjaka Bdovala je Raucha na to, da je nastojao pridobiti Starčevića, pa mu je ponudio i odjelno predstojništvo za bogoslovije i nastavu, a Kvaterniku mjesto arhivara, ali su ova to odbili, mako su trpili veliku oskudicu, ali nisu htjeli odstupiti od svojih načela. Tu se najbolje očituje čeklik značaj tih dvaju velikih Hrvata, koji su radile trpili bledu, nego li se poklonili pred neprijateljima Hrvatake.

Kad je urednik „Hrvata“ Dr. Matotk zastralen, da će mu biti oduzeto pravo odvjetništva, prestao izdavati list, Starčević je odmah počeo izdavati seriju svežčića pod naslovom „Hrvatska“, od kojih je izalo četiri, pa su polovicom 1870. prestali izlaziti, a početkom 1871. izlazila je „Hrvatska“ kao tjednik.

Međutim je došlo do bune u Rakovici, gdje je Kvaternik poginuo, a Starčević je bio zatvoren, pa je „Hrvatska“ prestala izlaziti. U „Hrvatu“ i „Hrvatskoj“ izlazili su nastavci „Pisma madžarolaca“, zatim Starčevićeve studije „Turka“, „Ukinuće granice“, „Federacija Austrije“, „Jugoslavenska Akademija“ i mnoge druge.

Stoga se upozorju zanimani, da kod primanja u službu osoba, koje podleđu vojnoj obavezi, najtrotlijje paze da takova osoba nije vojni bjegunac, na dopustu ili se neopravdano nalazi u nedjelatnom stalju te da bezuvjetno traže od svake osobe koju primaju u službu izradne isprave o uredovanju vojne obaveze.

U koliko posledovci te propuste učiniti, potkreplji da se protiv njih iskreni postupak kod nedjelatnog osoba u službi gove zavedenim propisom iznosnjeg zakona.

Građane se proglašuje svima zanimanim množi i održavanju reda.

Sabvrem obvezno primanje za odstojanju 300 metara od željezničke pruge

Povodom proglašenja ovoga zakona je ministarstvo željezničkih pruga — Glavno Štabarstvo za javne rad i opštinske radnje od 14. 07.

četnja 1944. br. Taj. 36. da je unutar zaštitnog područja t. j. 300 metara s obje strane željezničke pruge zabranjena sjetva kukuruze, šumarica i ostalih visokih rastlina.

U tom području dozvoljena je samo sjetva niskih rastlina kao krumpira, kupusa, repe, lete, graha, soje, posrane repe, cibule, luka, paprike, poriluka i ovima sličnih.

U skladu da netko unatoč ove zabrane nacije omiljite u zaštitnom području visokim rastlinama bit će ove smjeste bez dojnjega omiljene.

Upozorju se posjednik, da se gor nje određuju telno predravljaju.

Ministarstvo željezničkih pruga.

Pravilnik izdan je u tokom, na d. 1944. vrši da se u svetu trgovini Srpske ovim redom:

U okviru Litvinova ul. Gornjičeva

ul. Stražnička ul. prije podne. — Trg kralja Tomislava poslije podne.

3. ožujka: Starogradska ul., Taborec, Draga Gradčec prije podne. — Hamor i Gornji kraj poslije podne.

4. ožujka: Samostanska ul., Jurjevska ul., Bregovita ul., Lešće, Gornjička ul. prije podne. — Zagrebačka ul. i Kolodvorska ul. poslije podne.

5. ožujka: Gajeva ul., Mesnička ul., Mlinska ul., Novi Trg prije podne. — Perkovčeva ul. poslije podne.

7. ožujka: Smidhenova ul., Toplička ul., Sajmišna ul. prije podne.

Razdoba će se vršiti gornjih dana od 8 do 12 sati i od 2 do 6 sati poslije podne.

Tekstilne knjižice dobivat će samo oni koji su već podigli potrošačke knjižice za živežne namirnice, pa svaki imade ove sobom ponesti jer bez potrošačkih knjižica ne će dobiti knjižice za tekstil.

Upozoruje se građanstvo, da dolazi redom kako je određeno jer se na druge dane ne će primati.

VIESTI KOTARSKE OBLASTI

Upozorenje vlastnicima cestovnih sa mokretnih vozila.

Upozoruju se vlastnici cestovnih sa mokretnih vozila, koji još do sada nisu podnijeli godišnju prijavu za svoje vozilo i ako su bili već pismeno upozorenji, da tu prijavu na propisanim obrazcima u četiri primjera u najkraće vreme podnesu. Rok za podnošenje ovih prijava bio je do konca mjeseca siječnja.

Nadalje se upozoraju svi oni, koji do danas nisu izpunili i ovoj oblasti predložili dostavljene im tiskanice »Podaci motornih vozila«, da iste odmah izpune i ovoj oblasti predlože.

Konačno se upozoraju oni, koji imaju vozne listove za upravljanje vozilima, da iste imaju kod ove oblasti dati produžiti za ovu godinu.

HRVATSKA PUČKA KNJIŽNICA I ČITAONICA U SAMOBORU.

Glavna godišnja skupština.

Dne 25. ožujka o. g. u 2 sata poslije podne održat će se glavna godišnja skupština u zgradbi Trgovište občine, sa slijedećim dnevnim redom:

1. pozdrav podpredsjednika;
2. izvještaj tajnika;
3. izvještaj blagajnika;
4. izvještaj knjižničara;
5. izvještaj nadzornog odbora;
6. izbor:
  - a) novog upravnog odbora;
  - b) nadzornog odbora i
  - c) društvenog suda;
7. sasni predlozi.

Ne bude li se u određeno doba sakupio dovoljan broj članova, održat će se skupština jedan set kasnije bez obzira na broj prisutnih članova.

O tome se ovim pute obavještuju svi članovi »Hrvatske pučke knjižnice i čitaonice« s pozivom, da glavnoj godišnjoj skupštini na osnaženi dan i set prisustvuju.

PČELARSKA ZADRUGA U SAMOBORU.

Pčelarstvo je vrlo koristna grana narodnog gospodarstva. Osam koristi u medu i vosku donaša i korist u voćarstvu oplodnjom voćaka.

Mjesto Samobor i njegova okolica sa svojim gajevima, šumama, livadama i klimatskim prilikama upravo je kao stvorena za pčelarstvo. — No ipak je pčelarstvo slabo razvijeno i po broju pčelara i po načinu pčelarenja. Tako propadaju godišnje velike kolicine. —

Stoga su razloga napredni pčelari u kotaru Samobor osnovali još prije 3 godine »Seljačku pčelarsku zadrugu« sa svrhom promicanja pčelarstva i davanja uputa i podsticaja novim kao i starim pčelarima.

Uslijed ratačih prilika težko se je moglo ići napred. No uzprkos tome upravni je odbor zaključio, da se otvoriti zadružna poslovница i prodavaonica. Kako je zadruga osnovana na nabavljajućo-potrošačkom temelju, moći će članovi zadruge nabavljati osim pčelarskog pribora, šećera, još i različitu drugu robu, a osobito gospodarski alat, kao i gospodarsko oruđe: pluge, brane, sijačice, ruljače i t. d.

Predsjednik je zadruge Juraj Zorman, tajnik Matija Bosanac, blagajnik Josip Hetler.

Poslovница se otvara 1. ožujka o. g., a nalazi se u Perkovčevoj ulici br. 36. Za sada će biti otvorena utorkom i subotom od 9 do 13 sati.

Zadruga imade do sada već blizu 100 članova.

Upravni odbor

Zaštitne mjeru opreza i sigurnosti kod uzbune ili u slučaju napada iz zraka.

Povodom opažanja, da se mnogi stanovnici ne drže propisa o svim zaštitnim mjerama opreza i sigurnosti kod uzbune ili u slučaju napada iz zraka, upozorju se isti na slijedeće propise:

Znak za uzbunu dati će se sirenom ili u slučaju pomanjkanja struje velikim zvonjenjem o stran.

U tom slučaju nitko ne smije izlaziti iz kuće, već se svaki imade skloniti u najprikladniju jaku prostoriju po mogućnosti u podrum, a nikako nije zgodno bježati na brieg, u polja ili šume jer bi se moglo dogoditi da usim od tlaka i djelovanja zraka postrelja još i od krhotina bomba ili od metaka iz strojnica.

Tko se nade na ulici kada je uzbuna, neka se odmah sklene u najbližu kuću, podrum, a nikako ne ostajati na ulici, jer bi se moglo dogoditi, da u tom slučaju strada i svoj neposluh pleti životom.

Zamračenje se imade bezuvjetno provesti u svim stanovima, lokalima, uređima, radionicama i t. d. prema postojećim propisima.

Ovih dana običi će posebno povjerenstvo sve ulice Samobora u svrhu pregleda svih podrumskih i inih prostorija koje bi se moglo upotrijebiti za uređenje skloništa, pa će nakon uređenja istih posebno obavijestiti građanstvo gdje će takova javna skloništa biti uređena.

Umoljava se građanstvo, da se gornje kako i svih ostalih zaštitnih mjera koje se dnevno u novinama proglašuju pridržava u vlastitom proštu, jer će se protiv prekršitelja morati primjeniti najstrože kaznene mjere.

Viesti

Jubilej g. Bogumiла Tonija.

Naš sugrađanin, Samoborac, g. B. Toni, škol. nadzornik u m. i hrvatski književnik, proslavio je dne 12. veljače o. g. jedan svoj značajni rođendan. Ali — nije htio, da ga slavi. — Stoga i naš list nije o tom unaprije donio ni riječi. Ali g. Toni nije mogao spričati, te su zagrebačka »Nova Hrvatska« od 29. siječnja o. g. i »Vatrogasn. Vjestnik« od 15. veljače o. g. doneli oveće članke spominjući svečare plodni i zasluzni nastavnički, društveni i književni rad, i iztičući, kako on i sada neumorno i uspijelo književno radi.

Cestitkama hrvatske kulturne javnosti zasluznom svečaru pridružuje se i naš list, koji mu također duguje mnogo hvale kao svom nekadanjem mnogogodišnjem vrstnom uredniku i stalnom vjernom suradniku.

Promaknuće.

Naredbom ministra pravosuda i boštovlja promaknut je gosp. Dragutin Radmilović, gruntovničar X — 1 činovnog razreda Kotarskoga suda u Samoboru u IX — 1 činovni razred.

Korizmene pobožnosti u župnoj crkvi.

Svakog petka održava se u 5 sati po podne pobožnost sv. križnog puta s prigodnom propoviedi, a svake subote u 5 sati po podne pobožnost u čast bezgrješnom Srdu Marijinom za što skoriji, pravedni mir.

† Hermina pl. Sulyok od Karasztosa rođena pl. Klepac od Hasciburge.

Dne 12. veljače o. g. umrla je, u 84. godini života, ova odlična samoborska gospoda. Udata za sudbenog vjećnika, Samoboraca g. Aleksandra pl. Sulyoka, hrvatskog pjesnika, obudovjela je u 24. godini. Doskora je, od težke dječje bolesti, umrla i jedino im dlete sinčić Jurica. — Ljepa i otinjena gospoda besteset je godina proživjela u boli, u vjernoj uspomeni na pokojnika.

Redovito bi ju se vidjalo, kako iz sv. mize ide na groblje. Još zadnjih Sviju Svetih vidjelo ju se, kako — umaksala i slabila, jedva dišući — kiti njihovu grobnicu onim divnim rešetama i križantemama iz svoga vrta, i kako drhtavom rukom pripaljuje svete. — Do zadnjega časa držala je na svom pištolju stolici uz slike svojih najdražih i knjiga: antologiju hrvatskog pjesništva, u kojoj je uvrštena Sulyokova pjesma »Ben Legete«.

Dokojna gđa odlikovala se je jarkim značajem i visokom kulturom. — Bila je istinkotvrdna do vlastitosti. — Imala je izvanredno razvijenu osjećajnu prevodu. Činila je mnogo dobra. Na prošlog svjetlostnog tura odložena je tko

pročelnica gospojinskog odbora u bolnici Crvenog Križa u Samoboru, brijući se za ranjenike uzorno i požrtvovno i radeći malone dan i noć. Još nedavno je u razgovoru, kad ju je nešto upitao za savjet, pokazala svoju nepokolebljivu odanost svojoj hrvatskoj domovini.

Pokopana je na samoborskom župnom groblju, u obiteljskoj grobnici pl. Sulyckovih.

Slava pokojnici!

† Pavao Nežić,

Uimarski obrtnik umro je dne 26. pr. m. u 73. godini života.

Do posljednjeg počivališta sproveli su ga korporativno članovi Saveza hrvatskih obrtnika, naša glasba kojoj je pokojnik bio dugogodišnji pročelnik, Društvo katoličkih muževa, te brojno naše građanstvo. — Nad grobom odvajala je glasba tužajku i po želji pokojnika »Lepu našu«. — Preč. g. kanonik Kocijančić oprostio se dirljivim govorom.

Pokojni Nežić bio je jedan od naših najsolidnijih i najčešćih obrtnika. Riedko intelligentan, jer je za mlađih dana radio u stranim državama te tamo stekao veliko stručno znanje. — Došavši natrag u Samobor osnovao je svoju Uimarsku radionicu i vlastiti dom. Bio je članom mnogih naših društava i ustanova, a naročito je ljubav posvetio našoj glasbi. Radi ovih svojih vrlina bio je sveobče poštivan.

Lahka mu bila hrvatska gruda, koju je nadasve ljubio! — Raztuženoj rodbi ni naše saučešće.

Vicinalna Željezница Zagreb—Samobor

Iz Samobora na radne dane polaze vlakovi u 7.30, 12.30, 14.30, 16.15. — na nedjelje i blagdane u 7.30, 13.30.

Iz Zagreba na radne dane polaze vlakovi u 6.50, (do Podsuseda), 9.00, 12.30, 14.30, 16.15. — na nedjelje i blagdane u 9.00, 15.00.

Darovi: »Siročiju»:

Umjesto vjenca na odar pok. kumu Pavlu Nežiću darovala je obitelj Plečko 500 Kuna.

Umjesto vjenca na odar pok. P. Nežiću darovala je Anica Schneider 400 Kuna.

Umjesto vjenca na odar pok. Pavlu Nežiću darovala je gđa Ana Bračun 400 Kuna.

Umjesto vjenca na odar preminulom Pavlu Nežiću darovala je gđa Andela i g. Vladko Šimec 1.000 Kuna.

Mjesto vjenca na odar pok. Slavice Bišćan, kćerke g. V. Bišćana i supruga mu gđe Ante darovali su zahvalni Žiteljici Franjo Jelković i Ante ud. Šopić 2.000 Kuna.

Umjesto vjenca na odar pok. Hrvatske Šulec darovala je obitelj Böhlj-Premberger 500 Kuna.

Umjesto vjenca na odar pok. Mariji Tropp darovali su g. Radolfi i gđa Vera Šimonić 500 Kuna.

Na darovanja najlepše hvale uprava »Siročije«.

Autorizirano predstavstvo Hrvatske Željeznice
Autotrenutno vozilo na Samoboru u 7.30 i 14.30 sati. — Južno Zagrebom u 12.30 i 16.15 sati.

Velička nesreća iz neopreznosti.

6. veljače o. g. našli su žitelji u selu Kladju nerazprsnutu granatu, i u nju dirali dole, dok se nije razprsnula i na mjestu poubijala šest osoba: Stjepana Baltića, dvoje njegove djece, dječaka Dragutina Baltića, djece F. Baltića i Alojza Bradača, dok je šesti umro u Zagrebu. — Bilo je i dosta ranjenih.

Nemila ova nesreća neka bude ozbiljna pouka svima, da budu najoprezniji, kad se slučajno pronade takav ili slični naboј. — Ne diraj, već odmah prijavи nalaz najbližoj vojnoj ili oružničkoj postaji!

***

V J E N Č A N I

u mjesecu veljači:

Juraj Bišćan, postolar i Marica Žibrat iz Samobora; Juraj Lindić, radnik i Stefica Fresl iz Samobora; Makso Kleščić, polj. i Milka Šantić iz Kladja; Antun Wolf, tvor. ložač i Marija Puklečki iz Samobora; Dragutin Kleščić, polj., i Barica Šantić iz Kladja. — Želimo im svaku sreću!

***

U M R L I

u mjesecu veljači:

Kata Bezljak iz M. Vratnika, rod. 1859.; Stjepan Baltić iz Kladja, rod. 1883.; Andela Baltić iz Kladja, rod. 1926.; Dragutin Baltić iz Kladja, rod. 1930.; Franjo Baltić iz Kladja, rod. 1937.; Alojz Bradač iz Kladja, rod. 1932.; Fanika Gorešek iz Otoča, rod. 1915.; Mijo Žibrat iz Samobora, rod. 1851.; Marija Vegelj iz Obrežja, rod. 1873.; Hermina pl. Sulyok-Karastoz iz Samobora, rod. 1860.; Julijana Telečman iz Farkaševca, rod. 1911.; Otilija Mantovani iz Samobora, rod. 1853.; Pavao Nežić iz Samobora, rod. 1871.; Josip Stublin iz Farkaševca, rod. 1863.; Leopoldina Kolar iz Samobora, rod. 1863.; Franjo Čanik, vojnik iz M. Rakovice, rod. 1906.; Jelena Zobarit iz Nove Vasi, rod. 1861. — Počivali u miru!

MILANU

Poručnici, hraber vojnik Ti si bio
Pred bombom, puškom nisi se krio,
Za oslobođenje druge Domovine
U prve redove pohrlio.

Neustrašiv si borac bio,
Za slavom Hrvatske žudio.
Za predivau majku krv prelio,
Imorenio tielo na ljubljene grudi
polozio.

Danas, nad bosanskom planinom
Gusta se tamna vije,
Borbom dok Tvoj, Milane,
Ko sjajna svjetla dragovlana sije.

Nije Hrvat bio za krije,
Imetek okuplja, zarjava sija.
Jesak se bio, pati, hrabro bio,
Za dobrobit Domovine hrvatskih ljudi.

Mod plavovratna košulja
Pjescnjaka vidi hrvat,
Dok Tvoj, svjetli sin,
Majku topili svjetli prvi.

8. G.

VIESTI POREZNOG UREDA

Počam od 1. veljače o. g. izplatu podpora obiteljima osoba pozvanih na vojnu dužnost vratiće porezni ured.

Izplata će se vratić samo jedanput tjedno i to sredom od 8 do 12 sati prije podne.

Svaki koristnik dobit će najprije poziv od Odbora za podpore pri kotarskom sudu u Samoboru, u kojem će biti označeno, koliko će podpore primiti i za koje vreme, a isto tako bit će označeno koji dan će moći podporu podignuti kod poreznog ureda u Samoboru.

Svaka stranka mora sobom donesti poziv kojeg će kako je gore rečeno dobiti i osobnu izkaznicu. Bez toga podpora se neće moći dobiti našto se zanimani upozorju, da ne bi uzaludno dolazili naročito oni iz udaljenijih sela.

Zakonskom odredbom o promjenama i nadopunama zakona o biljegovini i pristojbama koja je odtisnuta u »Narodnim Novinama« br. 11. od 15. siječnja 1944., izmjenjen je ptopis Tar. br. 20. zak. o pristojbama, tako da se pristojba na ugovor o službi za vrijeđanja trajnih ili povratnih poslova mora platiti, bez razlike da li je ugovor sklopljen ustmeno ili pismeno.

Poduzeća, koja nisu platila pristojbu po ovom tarifnom broju na službene odnose osnovane bez pismenog ugovora, imaju ovu pristojbu platiti do 31. ožujka o. g. kod nadležnog poreznog ureda.

Upozorju se svi obveznici tečvini, poreza na neoženjene, poreza na poslovni promet, te poreza na raskol, da podnesu godišnje prijave (valovnica) u vremenu od 1. do 31. ožujka 1944. godine.

Globa za nepodnošenje prijave (valovnicu) iznosi 10–15% temeljnog poreza.

Prijavu (valovnicu) moraju podnijeti i svi obrtnici, bez obzira sa koliko pomoćnika rade, jer je dokinuto paušalno oporezovanje obrtnika.

Prijave se dobivaju kod občina gdje se nakon ispunjenja i predaju.

S P O R T

H. R. S. K. »Samobor«
u prvenstvu Zagreba

Nakon skoro 8 godina naš H. R. S. K. »Samobor« opet je sudjelovao u prvenstvu Zagreba, nogometnog dosegova. Osvojivši prvenstvo poduzeće »Lošišće« u Kustodiji se zbijala nešto uspiješnije, kojih su tim veći, što su ostali klubovi po jakosti bili doista izjednačeni, po odluci Hrvat. nogometnog savjeta i Zagreb. nogometnog dosegova uvršten je naš klub na još dva kluba te poduzeće »Lošišće« i to »Primoštenac« i »Ostrosavci« u III. redak t. j. u skupini »Tasmajdan«.

Predstavlja je uspješno proti očekivanje vremena dobro, te je »Samobor« bio istaknuo svoju vrednost, a prema tim rez-

